

Wymagania edukacyjne dzieci 5 - letnie

rok szkolny 2026/2027

I. Obszar społeczny: budowanie relacji, działanie z innymi i dla innych.

Podjeµuje zabawy zespołowe, uczy się współpracy w parach i małych grupach zadaniowych, próbuje negocjować, szuka kompromisów w sytuacjach spornych przy minimalnym wsparciu dorosłego, pomaga młodszemu lub mniej sprawnym kolegom w grupie (np. przy porządkowaniu zabawek czy ubieraniu), słucha wypowiedzi innych dzieci, nie przerywa im i czeka na swoją kolej, zna i respektuje zasady panujące w grupie przedszkolnej oraz zasady gier planszowych i ruchowych, świadomie i adekwatnie do sytuacji używa słów: *proszę, dziękuję, przepraszam, dzień dobry, do widzenia*, wykazuje szacunek wobec innych osób, niezależnie od ich wyglądu, płci czy stopnia sprawności, prawidłowo posługuje się swoim imieniem i nazwiskiem, zna nazwę swojej miejscowości, a także potrafi podać swój adres domowy, rozumie i określa swoją rolę w strukturach społecznych (jest członkiem rodziny, grupy przedszkolnej, grupy rówieśniczej), wie, że mieszka w Polsce, rozpoznaje symbole narodowe (flaga, godło, hymn), aktywnie bierze udział w zaplanowanych przez grupę działaniach, takich jak działanie na rzecz innych (np. akcje charytatywne, pomoc środowisku) oraz wspólne planowanie wyjść lub wydarzeń, dba o porządek w sali, szanuje własność innych oraz wspólne zabawki i sprzęty.

II. Obszar osobisty: poznanie siebie, kierowanie sobą, wybieranie dobra.

Dziecko rozpoznaje, nazywa i rozróżnia podstawowe oraz złożone emocje u siebie i innych (radość, smutek, złość, strach, duma, wstyd), zna i przy wsparciu nauczyciela stosuje proste techniki wyciszania i samoregulacji (np. głębokie oddechy, odejście w bezpieczne miejsce, nazywanie tego, co czuje), próbuje radzić sobie z porażką w grach czy niepowodzeniem podczas wykonywania zadań bez wybuchów agresji czy płaczu, określa swoje mocne strony, zainteresowania, upodobania oraz to, co sprawia mu trudność, komunikuje swoje zdanie, mówi „nie”, gdy naruszane są jego granice, oraz szanuje granice odmawiania u innych dzieci, chętnie podejmuje samodzielne decyzje (np. wybór aktywności, materiałów do pracy) i czuje się odpowiedzialne za swoje małe wybory, rozumie potrzebę ograniczania czasu przed ekranem, odpoczywa od nadmiaru bodźców (hałasu, technologii) i wie, że technologia to tylko jeden z elementów dnia, świadomie komunikuje swoje potrzeby fizjologiczne, potrzebę odpoczynku, zmęczenia, głodu czy pragnienia, rozumie, że każdy ma prawo do gorszego dnia, smutku czy samotności i potrafi poprosić dorosłego o wsparcie emocjonalne, wykazuje gotowość do podejmowania nowych wyzwań i adaptuje się do zmian w planie dnia przedszkolnego, wie, do kogo zwrócić się w sytuacji zagrożenia, lęku lub gdy dzieje się coś niepokojącego (zarówno w przedszkolu, jak i w domu).

III. Obszar językowy: komunikowanie się ze światem.

Buduje poprawne pod względem gramatycznym zdania złożone, logicznie wiąże fakty i wypowiada się zrozumiale dla otoczenia, swobodnie posługuje się bogatym słownictwem, opisując swoje przeżycia, otoczenie, opowiadając treść ilustracji czy bajek, potrafi prowadzić rozmowę – słucha rozmówcy, czeka na swoją kolej, odpowiada na pytania w sposób adekwatny i nie przerywa innym, rozumie i odczytuje gesty, mimikę oraz postawę ciała innych osób, a także świadomie używa ich do przekazywania własnych intencji, dziecko sprawnie dzieli

wyrazy na sylaby i liczy je, wyodrębnia pierwszą i ostatnią głoskę w prostych słowach, a także tworzy rymy, rozpoznaje wybrane litery (przede wszystkim te, z których składa się jego imię) oraz rozumie, że litery i wyrazy mają określone znaczenie, rozumie mechanizm czytania i pisania (od lewej do prawej strony i z góry na dół), samodzielnie i z szacunkiem korzysta z książek (ogląda ilustracje, "czyta" na głos na podstawie obrazków, odkłada książkę na miejsce, słucha ze zrozumieniem dłuższych opowiadań i wierszy czytanych przez dorosłego, streszcza najważniejsze wątki, ocenia zachowanie bohaterów oraz przewiduje zakończenie historii, rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym, reaguje na nie gestem lub słowem, powtarza proste rymowanki, śpiewa piosenki i nazywa kilka podstawowych obiektów z najbliższego otoczenia.

IV. Obszar matematyczny: odkrywanie matematyki wokół siebie.

Liczy obiekty (w zakresie co najmniej 1–10), rozumiejąc, że ostatni wypowiedziany liczebnik oznacza liczbę wszystkich elementów w zbiorze, rozróżnia i stosuje pojęcia: *mniej, więcej, tyle samo*, wyrównuje liczebność zbiorów przez dodanie lub zabranie przedmiotów, dokonuje prostych operacji matematycznych (w zakresie 1–10), używając palców, klocków, patyczków lub innych przedmiotów, rozumie i używa liczebników porządkowych (pierwszy, drugi, trzeci...), bezbłędnie wskazuje swoje części ciała oraz określa ich położenie (np. *moje lewe oko, prawa ręka*), określa kierunki i relacje przestrzenne, stosując przyimki: *nad, pod, przed, za, obok, wewnątrz, na zewnątrz*, oraz intuicyjnie rozróżnia stronę *lewą* i *prawą* z własnej perspektywy, grupuje przedmioty według jednej lub kilku cech jednocześnie (np. wielkość, kształt, kolor, przeznaczenie) i potrafi uzasadnić swój wybór, rozpoznaje stałe sekwencje (np. czerwony klocek, niebieski klocek, czerwony, niebieski...) i potrafi samodzielnie kontynuować lub ułożyć taki rytm, rozpoznaje i nazywa podstawowe kształty płaskie: *koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt*, eksperymentuje z miarami – mierzy długość (np. krokami, dłońmi, sznurkiem) oraz szacuje ciężar (np. ważąc przedmioty w dłoniach, porównując co jest *cięższe / lżejsze*), rozumie i stosuje pojęcia związane z czasem: *wczoraj, dzisiaj, jutro, rano, południe, wieczór, noc*, nazywa aktualną porę roku, zna ich kolejność oraz potrafi wymienić niektóre dni tygodnia.

V. Obszar przyrodniczy: odkrywanie przyrody i dbanie o nią.

Bada elementy przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższym otoczeniu (np. dotyka kory drzew, bada strukturę gleby, ogląda liście przez lupę, aktywnie pyta o przyczyny i cele zjawisk (np. „*Dlaczego liście spadają?*”, „*Skąd się bierze deszcz?*”), stara się samodzielnie szukać i sprawdzać odpowiedzi, dostrzega i opisuje proste zależności, takie jak wpływ światła i wody na wzrost roślin czy cykle dnia i nocy oraz pory roku, rozpoznaje i nazywa najpopularniejsze rośliny (drzewa, kwiaty) oraz zwierzęta żyjące w najbliższym otoczeniu (park, las, ogród, nazywa i dokumentuje aktualne warunki atmosferyczne (deszcz, śnieg, wiatr, słońce) oraz rozumie konieczność dostosowania ubioru do pogody, rozumie, czym jest ochrona przyrody. Wdraża codzienne nawyki ekologiczne (np. segregowanie śmieci, zakręcanie wody, niemarnowanie papieru, wykazuje troskliwą i opiekuńczą postawę wobec zwierząt i roślin. chętnie angażuje się w proste prace ogrodnicze (np. sadzenie cebulek, podlewanie kwiatów w sali, w prosty sposób dokumentuje swoje przyrodnicze odkrycia (np. za pomocą rysunku w dzienniczku obserwacji, ułożenia zielnika z liści lub zebrania kolekcji skarbów natury).

VI. Obszar techniczny: poznawanie techniki przez działanie.

Przed rozpoczęciem pracy potrafi opowiedzieć lub rozrysować, co chce zbudować i jakich materiałów będzie potrzebować, samodzielnie dobiera odpowiednie tworzywa (np. karton, plastikowe nakrętki, sznurek, glina, materiały przyrodnicze) w zależności od celu swojej konstrukcji, tworzy zaawansowane budowle z klocków różnego rodzaju (drewnianych,

plastikowych, magnetycznych), dbając o ich stabilność i funkcjonalność, konstruuje proste, działające obiekty użytkowe lub zabawki (np. pojazd z pudełka po butach, labirynt dla kulki, instrument muzyczny), łącząc różne materiały za pomocą bezpiecznych spoiw (taśma, klej, sznurek), sprawnie posługuje się nożyczkami (tnie po liniach prostych i krzywych), zagina, zwija, rwie i formuje materiały o różnej strukturze, pod okiem nauczyciela bezpiecznie i celowo korzysta z podstawowych przyborów i prostych narzędzi rzemieślniczych (np. dziurkacz, zszywacz, linijka, a w ramach prostego majsterkowania np. plastikowy śrubokręt, zna, rozumie i bezwzględnie przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas pracy technicznej oraz dba o porządek na swoim stanowisku (odkłada narzędzia na miejsce, sprząta ścinki), gdy konstrukcja się psuje lub przewraca, 5-latek podejmuje próby jej modyfikacji, szukając przyczyny (np. *„ta baza jest za lekka, muszę dodać większy klocek na dole*, rozumie, jak działają proste mechanizmy w jego otoczeniu (np. koło, dźwignia, zamek w drzwiach, suwak w kurtce) i próbuje je wykorzystać w swoich pracach.

VII. Obszar cyfrowy: przygotowanie do bezpiecznego funkcjonowania w społeczeństwie cyfrowym.

Działa według prostych instrukcji krok po kroku, samodzielnie planuje i układa drogę lub sekwencję działań (np. dyktando graficzne, zaprogramowanie drogi kolegi na dywanie za pomocą strzałek), rozpoznaje podstawowe urządzenia cyfrowe w swoim otoczeniu (komputer, robot edukacyjny, aparat, kasa fiskalna, biletomat), wie i opisuje, do czego służą poszczególne technologie i jak ułatwiają one życie ludziom, rozumie potrzebę ograniczania czasu spędzanego przed ekranami, świadomie odkłada aktywność elektroniczną na rzecz innych form spędzania czasu. rozumie, że nie wszystko w sieci jest bezpieczne lub prawdziwe, wie, że nie wolno udostępniać informacji o sobie i swoich bliskich (np. imienia, nazwiska, adresu) osobom obcym ani w przestrzeni wirtualnej, ma podstawową świadomość, jak media (bajki, filmiki) wpływają na emocje i codzienne życie, zaczyna odróżniać treść właściwą (np. bajkę) od przekazu reklamowego i rozumie, jaki jest cel istnienia reklam (zachęta do zakupu).

VIII. Obszar artystyczny: odbieranie i tworzenie sztuki.

Samodzielnie wybiera materiały i techniki plastyczne, intuicyjnie zestawia ze sobą różne przedmioty, kształty, faktury i kolory, tworząc oryginalne i nowe układy przestrzenne bądź płaskie, eksperymentuje z kolorami (rozdziela barwy ciepłe/zimne, próbuje samodzielnie mieszać farby, by uzyskać barwy pochodne), wyraża nastrój i rytm muzyki poprzez improwizację ruchową, taniec lub gest (choreografia spontaniczna i kierowana, Chętnie śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz podejmuje próby rytmicznego akompaniowania na prostych instrumentach perkusyjnych (oraz tworzy własne instrumenty z materiałów recyklingowych). rozróżnia podstawowe cechy dźwięku (wysoki/niski, cichy/głośny, szybki/wolny) i potrafi skupić uwagę na słuchanym utworze muzycznym, chętnie uczestniczy w małych formach teatralnych, świadomie operuje głosem (szepet, krzyk, zmiana tonacji) oraz mimiką i gestem, aby oddać charakter odgrywanej postaci lub opowiedzieć historię bez użycia słów, uczestniczy jako odbiorca w wydarzeniach kulturalnych, uczestniczy w organizowaniu minigalerii w sali lub przedszkolu.

IX. Obszar ruchowy: rozwijanie się w ruchu, dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo.

Dynamicznie rozwija swoją siłę, zręczność, zwinność, szybkość, skoczność i wytrzymałość, sprawnie wykonuje różne formy ruchu: bieganie, skoki (w tym na jednej nodze), utrzymuje równowagę (np. stojąc na jednej nodze, idąc po niskiej ławeczce), pokonuje proste tory przeszkód oraz przechodzi pod niskimi barierami, posługuje się przedmiotami o różnej

wielkości i ciężarze, stopniowo zwiększając precyzję swoich ruchów (np. precyzyjne rzucanie woreczkiem do celu, toczenie), uczy się prawidłowo trzymać narzędzia i świadomie kontrolować siłę swoich rąk podczas pisania, rysowania po śladzie czy wycinani, aktywnie uczestniczy w spontanicznych i zorganizowanych zabawach ruchowych oraz grach terenowych na świeżym powietrzu, uczy się zasad zdrowego współzawodnictwa, akceptuje reguły gier zespołowych i potrafi pogodzić się z przegraną w zabawie ruchowej, rozumie potrzebę prawidłowego siedzenia, stania i poruszania się, co stanowi element zapobiegania wadom postawy, samodzielnie ocenia stan swojego organizmu, zna podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas zabaw ruchowych.